

Математика

Урок 14

Тема уроку. Додаємо і віднімаємо двоцифрові числа частинами

Мета: формувати обчислювальні навички додавання й віднімання двоцифрових чисел без переходу через розряд.

Хід уроку

Мотивація навчально-пізнавальної діяльності

Сьогодні працюємо в робочому зошиті (частина 1) на сторінках 28, 29. Під час виконання завдань не забувай про відпочинок, роби паузи для фізкультхвилинок. Науковці різних країн визнали, що вміння обчислювати — одне з найважливіших у житті людини. А ти на уроках докладаєш дуже багато зусиль, щоб навчитися швидко й правильно обчислювати. Сумлінна робота на уроці буде корисним «внеском» у твоє майбутнє. Тож до роботи!

Актуалізація опорних знань і способів дії

1. На сторінці 28 знайди завдання №2. Повправляйся в усному рахунку.

Перевір себе:

Перша гірлянда – 20

Друга гірлянда – 42

2. Перевір свої знання, засвоєні на попередніх уроках.

Запиши:

1) Перший доданок 6, другий — 4. Знайдіть значення суми.

2) Зменшуване 32, від'ємник 30. Знайдіть значення різниці.

3) Знайдіть невідомий доданок, якщо значення суми 9, а відомий доданок 7.

4) Знайдіть зменшуване, якщо значення різниці 34, а від'ємник 20.

5) Знайдіть від'ємник, якщо зменшуване 76, а значення різниці 4.

6) На скільки 86 більше за 5?

7) 43 збільшіть на 30.

8) 78 зменшіть на 6.

Перевір себе.

1) 10

2) 2

3) 2

4) 54

5) 72

6) 81

7) 73

8) 72

3. Визнач, чи є істинними твердження.

- Наступним за числом 69 є число 68.
- Число 54 складається з 4 десятків та 4 одиниць.
- Найбільшого двоцифрового числа не існує.
- Число 0 не є натуральним числом.
- За найбільшим трицифровим числом йде найменше двоцифрове число.
- Числа, які використовують у лічбі предметів, називають натуральними.
- Якщо до будь-якого числа додати 0, то одержимо 0.
- Якщо від будь-якого числа відняти рівне йому число, то одержимо 0.
- Між числами 47 та 51 у натуральному ряді розташовані числа: 48, 40, 50, 51.
- Число 76 можна замінити сумою розрядних доданків 70 і 6.
- В 1 метрі 10 сантиметрів.
- В 1 дециметрі 10 метрів.
- $3\text{ м } 8\text{ дм} = 38\text{ дм}$
- $1\text{ дм } 8\text{ см} = 81\text{ см}$.

3. Розглянь вирази із завдання №3. Зверни увагу на останній стовпчик. Що цікавого можна помітити? [Це вирази на дві дії.] Ми спочатку маємо додати або відняти десятки, а потім — одиниці. Чи зручно так міркувати? Чи нагадує це тобі один із прийомів додавання або віднімання двоцифрового числа?

Вибери три будь-які вирази і обчисли їхнє значення.

Формування вмінь і навичок. Закріплення вивченого

1. Уважно розбери матеріал завдання №4.

2. Прокоментуй розв'язання виразів із завдання №4 та №5. Підказку можна подивитись нижче.

$$46 + 32 =$$

Коментар:

- Другий доданок 32 замінюємо сумою розрядних доданків 30 і 2.
- До 46 спочатку додаємо 30, а потім ще 2.
- Обчислюємо: до 46 додаємо 30, одержуємо 76.
- До отриманого результату 76 додаємо ще 2, буде 78.

$$46 - 32 =$$

Коментар:

- Від'ємник 32 подаємо у вигляді суми розрядних доданків 30 і 2.
- Від зменшуваного 46 спочатку віднімаємо 30, а потім ще віднімаємо 2.
- Обчислюємо: від 46 відняли 30, буде 16.
- Від одержаного результату 16 віднімаємо 2, буде 14.

Що спільне в міркуваннях?

[І при додаванні, і при відніманні ми другий компонент — другий доданок або від'ємник — замінюємо сумою розрядних доданків. Потім по чергово додаємо або віднімаємо ці числа.

3. Обчисли значення виразів із завдання №6. Можеш використовувати пам'ятку.

Пам'ятка

Додавання й віднімання двоцифрових чисел частинами

1. Заміняю $\frac{\text{другий доданок}}{\text{від'ємник}}$ сумою десятків і одиниць.
2. $\frac{\text{Додаю}}{\text{віднімаю}}$ десятки.
3. $\frac{\text{Додаю}}{\text{віднімаю}}$ одиниці.

Зваж на це!

І при порозрядному обчисленні, і при обчисленні частинами ми замінюємо число сумою розрядних доданків. Але при порозрядному обчисленні ми замінюємо сумою розрядних доданків обидва компоненти, а при обчисленні частинами — лише другий компонент. При порозрядному обчисленні ми окремо виконуємо дії з десятками й окремо — з одиницями, а потім додаємо одержані суми. При обчисленні частинами до (від) двоцифрового числа додаємо (віднімаємо) спочатку десятки, а потім — одиниці.

4. За бажанням виконай завдання №7.

5. Уважно прочитай матеріал завдання №8.

Перекажи умову.

Виділи числові дані.

Що означає число 14? Що означає число 10?

Що означає число 3? Що означає число 5?

Прочитайте вираз. Що означає за умовою кожний компонент?

Про що можна дізнатися даною арифметичною дією?

6. Формування вміння розв'язувати задачі. Назви товари від найдешевшого до найдорожчого; від найдорожчого до найдешевшого. Складіть задачі, використовуючи ці числові дані.

Ласти — 35 грн   Надувний круг — 17 грн   Сонцезахисні окуляри — 29 грн   Панамка — 11 грн

Пляшка води — 5 грн

7. Розвиток образного мислення. Перемалюй у зошит візерунок. Продовж цю послідовність.

Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності

Що важливе для тебе ти повторив(ла) сьогодні на уроці?

Які способи додавання й віднімання двоцифрових чисел ти знаєш?

Як треба міркувати при порозрядному додаванні? при порозрядному відніманні?

Як треба міркувати при додаванні чисел частинами? відніманні чисел частинами?

Що на уроці тобі вдалося найкраще? Які проблеми ти помітив?

